

บทที่ 6

การถ่ายทอดอุดมการณ์เทวราชาในละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ

อุดมการณ์เทวราชา ได้แก่ การที่กษัตริย์มีสถานะเป็นเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ ผู้ทรงอิทธิฤทธิ์ที่ยิ่งใหญ่ และอวตารลงมายังโลกมนุษย์ เพื่อปราบยุคเข็ญ โดยกำราบมารให้มวลมนุษย์ สามารถถ่ายทอดผ่าน "สัญลักษณ์" คือ การมีรูปลักษณ์และเครื่องแต่งกายที่งดงาม การใช้คำราชาศัพท์ การมีของวิเศษ หรืออาวุธประจำตัวที่ผู้อื่นไม่มี การมีชีวิตเป็นอมตะ และการมีความสามารถในการรบโดยใช้เทคนิคการนำเสนอทางโทรทัศน์ อันได้แก่ คำพูด คำบรรยาย ภาพการกระทำ สีหน้าท่าทางตัวละคร มุมกล้อง ขนาดภาพ และแสง สี เสียง เพื่อแสดงอิทธิฤทธิ์ที่ยิ่งใหญ่และสถานะที่ศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า ซึ่งมักจะได้นัก พระเอกในละคร อันจะนำไปสู่การถ่ายทอดอุดมการณ์เทวราชาในที่สุด

รูปลักษณ์ภายนอกและเครื่องแต่งกาย

ภาพของเทพเจ้าที่สง่างาม ได้รับการถ่ายทอดด้วย "สัญลักษณ์" คือ รูปลักษณ์ภายนอกและเครื่องแต่งกาย โดยผ่านเทคนิคทางโทรทัศน์คือ คำบรรยายและคำพูดที่ยกย่องความงามของพระเอกนางเอก ภาพ ที่แสดงถึงความอลังการ วิจิตรงดงามของเครื่องแต่งกาย รวมทั้งเครื่องประดับของพระเอกและนางเอก แสงที่นุ่มนวล สีของเครื่องแต่งกาย และสีสันทนใบหน้านางเอกที่เป็นสีอ่อน และเสียงดนตรีทำนองเพลงนำละคร

รูปลักษณ์ภายนอกของตัวละครที่เป็นพระเอกนางเอกทุกคนจะต้องถูกนำเสนอให้เห็นว่า รูปร่างเป็นเลิศ พระโอรส (พระเอก) จะต้องสง่างาม ส่วนพระธิดา (นางเอก) ก็ต้องมีรูปโฉมงดงามน่ารัก โดยผู้ชมจะได้รับการบอกและตอกย้ำจาก "บท" ซึ่งได้แก่ ประเภทแรก บทบรรยาย อาทิเช่น บทบรรยาย

รำพันถึงรูปโฉมของเจ้าหญิงนิลวดี โดยโยงป่า (ตอน 3)

"ลอบขลนพักตร์ลักษณะสุดาเจ้า งามพร้อมเพราะไม่มีเสมอสอง
สมเบญจกัลยานวลละออง เจ้าอดทนไม่หม่นหมองแม้ล่องใจ"

บทบรรยายรูปโฉมเจ้าหญิงพัชรินทร์ ในเรื่องเจ้าชายค่อม (ตอน 2) ได้แก่ "...พระธิดาพัชรินทร์งามโฉม องค์รามีเมตตาแก่ข้าไท" และบทบรรยายความคิดของจามรี (นางรอง) ที่สงสัยเกี่ยวกับบุรุษลักษณะของพระโอรสอินทรเทพและเจ้าค่อม (ตอน 5) ได้แก่ "...คนหนึ่งสูงศักดิ์สง่ามีราศี คนหนึ่งมีร่างตลกดูขบขัน"

อีกประเภทหนึ่งคือ บทสนทนาของตัวละคร โดยมากเป็นการพูดของตัวละครอื่นซึ่งขึ้นชมพระเอกนางเอก บทสนทนาจะปรากฏชัดเจนและบ่งบอกว่าบทบรรยาย โดยเฉพาะในละครที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบละครสมัยใหม่ คือ ไม่มีผู้บรรยาย(บทบรรยาย) ได้แก่ สังข์ศิลป์ชัย ลูกสาวพระอาทิตย์ และอภินิหารกับทิมดำ บทสนทนายระหว่างตัวละครจะทำหน้าที่เดินเรื่อง และบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ แทนบทบรรยาย รวมทั้งการขึ้นชมพระเอกนางเอกด้วย ตัวอย่างเช่น บทสนทนายระหว่างเจ้าหญิงศรีสุริยา (นางเอก) และวิษยาธรซึ่งจับตัวศรีสุริยาไปในเรื่องลูกสาวพระอาทิตย์ (ตอน 6)

ฉาก : บนยอดเขา กลางวัน
ศรีสุริยา : จับเราขึ้นมาทำไม (ถอยหนี)
วิษยาธร : แหม ไม่น่าถาม ข้าเป็นโรคแพ้ความสวยซะด้วย
ศรีสุริยา : อย่าเข้ามาแตะเนื้อต้องตัวเรานะ เราเป็นนางต้องห้าม
วิษยาธร : ข้าไม่เข้าใจ
ศรีสุริยา : เรามีชายในดวงใจไม่ได้ เราไม่ใช่สมบัติของชายใด
วิษยาธร : เนื้อเข้าปากเสียแล้ว เจ้าจะเป็นใครข้าไม่สนใจ เจ้าสวย
ราวกับนางฟ้า ได้เมียสวย ๆ อย่างเจ้า ข้าไม่หงอยเหงา

อีกต่อไป ฮะ ๆ ๆ ๆ ๆ

บทสนทนาระหว่างเจ้าหญิงเอื้อยแพง (นางเอก) และนางกำนัล ในเรื่องอุกนิหารทัพบิมคำ (ตอน 5) เมื่อพ่อมดจอมปลอมตัวเป็นเป็นเจ้าชายมาสู่ขอเจ้าหญิง โดยมีเจ้าอ้ายคำ (พระเอก) แอบดูอยู่จากอ่าวเวทมนตร์

- ฉาก : ในอุทยาน กลางวัน (ซ้อนภาพกับอ่าวเวทมนตร์)
- นางกำนัล 1 : องค์หญิงรัชช้าวรียังเพคะ เมื่อเข้านี้มีเจ้าชายมาอีกองค์
- เอื้อยแพง : มาอีกแล้วหรือ ทำไมนะพวกนี้ถึงชอบยุ่งเสียดจริง
- นางกำนัล 2 : อู๊ย ก็องค์หญิงทรงพระสิริโฉมงดงามน่ารักอย่างนี้ เจ้าชายองค์ไหน ๆ ก็เพื่อทั้งนั้นแหละเพคะ
- อ้ายคำ : ไซ้ ๆ แล้ว
- เอื้อยแพง : เจ้าก็พูดยังกับว่า วัน ๆ มีผู้มาพบเห็นเรามากมาย เขาจะรู้ได้ยังไงว่ารูปร่างหน้าตาเราเป็นยังไง (เสียดงอน)
- อ้ายคำ : ซ้ายยังเห็นเลย แล้วไอ้เจ้าพ่อมดบ้านั้นมันจะไม่ได้เห็นได้ยังไง
- นางกำนัล 1 : ถึงแม้ว่าจะไม่เคยเห็นตัว แต่คำรำลือของชาวเมืองเราสิเพคะ เค้าพูดกันทั่วไป
- เอื้อยแพง : อะไรกัน ทำไมเค้าต้องเอาเราไปพูดกันด้วยเล่า
- นางกำนัล 2 : ก็พวกชาวเมืองเขาพูดถึงเพราะเกิดทูนหอรอกเพคะ ที่องค์หญิงของพวกเรามีพระสิริโฉมงดงาม
- เอื้อยแพง : แล้วคนอื่นๆ ไม่งามเทรอ เจ้าสองคนก็งาม ไม่เห็นมีใครมาสู่ขอบ้างล่ะ (น้ำเสียดไม่พอใจ)
- นางกำนัล 1 : อู๊ย... องค์หญิงก็ หม่อมฉันสองคนเทียบองค์หญิงได้อย่างไรเพคะ

บทสนทนาระหว่างนางกำนัลประทุมที่เข้ามากราบกษัตริย์คีรีวงศ์และมเหสีถึงเหตุการณ์ที่มีบุรุษลึกลับ (พระเอก) มาช่วยเจ้าหญิงพัชรินทร์ (นางเอก) ต่อสู้กับข้าศึก ในเรื่องเจ้าชายค่อม (ตอน 16)

ฉาก : ห้องพระโรง กลางวัน
 พระมเหสี : พระโอรสค่อมไข่มุข
 ประทุม : ไม้ค่อมเพคะ พระวรวงศ์ใหญ่ งามสง่า มีภูษาคลุ่ม
 พระปฤษฎางค์ เหาะเหินเดินอากาศได้เพคะ

กล่าวได้ว่ารูปลักษณ์ที่งดงามกว่าคนสามัญ เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนความ
 เป็นเทพผู้ทรงอิทธิฤทธิ์และสง่างามให้บังเกิดแก่พระเอกนางเอกของละคร
 โทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยถ่ายทอดผ่านทางคำบรรยาย และ
 คำพูด ในละคร

"ภาพ" เป็นเทคนิคทางโทรทัศน์ที่ทำให้ผู้ชมเห็นว่า การประดับตกแต่ง
 ร่างกาย เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างภาพความสง่างามให้แก่ตัวละคร ภาพนางเอกส่วน
 ใหญ่ที่ถูกนำเสนอ นั้น มักแต่งกายด้วยชุดไทย ห่มสไบ สวมผ้าถุง คาดเข็มขัดทอง
 มีพาดูรัด (กำไลแขน) สร้อยคอ และตุ้มหูทองแพรวพราว ไข่มุขยาว มีเครื่อง
 ประดับศีรษะทองคล้ายตัวนางตามวรรณคดีทั่วไป นอกจากนี้ สีเส้นของเครื่อง
 แต่งกายของนางเอกมักมีสีอ่อนหวาน เช่น สีชมพูอ่อน สีฟ้าอ่อน สีขาว และมี
 ลวดลายทองระยิบระยับ ยกเว้นมุขลินี ในเรื่อง จันทโครพ ที่สวมเสื้อแขนงุด
 สีเขียวปีกแมลงทับ เพื่อแสดงว่าเป็นชาวบาดาล (นาค) และเจ้าหญิงศรีสุริยา
 ในเรื่องลูกสาวพระอาทิตย์ ที่แต่งกายคล้ายสตรีในยุคปัจจุบัน คือสวมเสื้อแขนสั้น
 และกางเกงสีแดงสด เพื่อแสดงสัญลักษณ์ว่า เป็นลูกพระอาทิตย์ และสวมสร้อยคอ
 มีผ้าคาดศีรษะ ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์จีนประเภทกำลังภายใน

สรุปได้ว่า การถ่ายทอดภาพเครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับของ
 นางเอกเน้นความวิจิตรงดงาม ระยิบระยับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งใกล้เคียงกับแบบแผน
 ลิเกและละครรำของไทย ที่คนไทยคุ้นเคยและเข้าใจเป็นอย่างดี ทำให้การ
 ถ่ายทอดอุดมการณ์เข้าถึงคนไทยง่ายขึ้น จะมีก็แต่เจ้าหญิงศรีสุริยาที่ต้อง
 ออกผจญภัย ต่อสู้กับศัตรูเท่านั้น ที่มีเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับเรียบง่ายกว่า
 นางเอกละครเรื่องอื่น ๆ แต่ก็ยังส่งเสริมให้เด่นกว่าตัวละครหญิงอื่น ๆ เช่นเดิม

การนำเสนอภาพของตัวละครหญิงอื่น ๆ ก็มีส่วนช่วยให้นางเอกเด่นขึ้น เนื่องจากเกิดการเปรียบเทียบทั้งในแง่รูปร่าง หน้าตา บุคลิก และการแต่งกาย เช่น นางกำนัลจะห่มสไบและนุ่งโจงกระเบน โดยไม่มีเครื่องประดับตามร่างกาย และศีรษะ หรือตัวนางอีกฉากที่เห็นได้ชัดคือ นางกุลา ในเรื่องโสณน้อยเรือนงาม ซึ่งไม่เพียงหน้าตาอัปลักษณ์ ยังมีผมเผ้ายุ่งเหยิง ตัวเตี้ย และแต่งกายด้วยเสื้อ และผ้าถุงสีเขียวแดง เข้มติดกัน มีลูกปัดหลากสีห้อยคอ ทาลิปสติกสีแดงสด เกินขอบปากออกมามาก แก้มตกกระ ซึ่งทำให้โสณน้อยที่เกล้าผมเรียบร้อย สวมสไบและผ้าถุงสีแดงขลิบ เช่น สีชมพู หรือสีนวล ทาลิปสติกสีชมพูอ่อน ดวงงามยิ่งขึ้น

ภาพทางโทรทัศน์ แสดงให้เห็นถึง เครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย ที่แสดงถึงสถานะสูงส่งของพระเอกในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่เป็นนิทานดั้งเดิมคือ เสื้อมัลลวดลายทองระยิบระยับ และกางเกงขลิบขอบทอง เก๋ล้ำๆ มีสร้อยทอง คล้อง คล้ายตัวพระในวรรณคดี แต่ในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่เป็นนิทานแต่งใหม่นั้น เสื้อและกางเกงของพระเอกจะลดความอลังการลง ถึงกระนั้นพระเอกในละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ทั้งสองประเภท ก็ยังถูกสร้างให้ดูเด่นกว่าตัวละครชายอื่น ๆ แม้เพียงสัญญาณเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น เจ้าชายอินทระเทพ ในเรื่อง เจ้าชายค่อม ซึ่งมีผ้าคลุมไหล่สีทอง บ่งบอกถึงฐานะสูงส่งยิ่งใหญ่มิมีใครเทียบได้

นอกจากนี้ด้วยเทคนิคภาพ และแสง ทำให้เห็นถึง การแต่งหน้า ตัวละคร โดยเฉพาะนางเอก ที่ทำให้แลดูนุ่มนวลอ่อนหวาน นางเอกจึงยิ่งงดงามมากขึ้น และยังเปรียบเทียบกับนางยักษ์ตัวอีกฉาก ซึ่งถูกเขียนคิ้วให้หนาโค้งหยัก เป็นลอน คล้ายคิ้วยักษ์ตามภาพจิตรกรรมฝาผนัง ทำให้ดูใบหน้าดูดุนไว้เมตตา นางเอกจึงมีใบหน้าเด่นมากขึ้นไปอีก

ทางด้านเสียงนั้น เสียงดนตรีประกอบตอนเปิดตัวพระเอกหรือนางเอก เป็นครั้งแรกในละคร และฉากที่มีพระเอกหรือนางเอกกำลังคิดหรือกังวลบางสิ่ง บางอย่างอยู่ตามลำพัง ก็มักจะใช้ดนตรีทำนองเพลงนำละคร เพื่อแสดงว่า ความ เป็นพระเอกนางเอก การใช้ดนตรีประกอบในลักษณะนี้ จะเห็นได้ชัดในละครเรื่อง

มองป่า จันทโครพ และโสนน้อยเรือนงาม ซึ่งผลิตโดยบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด

สรุปได้ว่า รูปลักษณ์ภายนอกและเครื่องแต่งกาย ซึ่งถูกถ่ายทอดทางโทรทัศน์ ด้วยเทคนิคภาพ ที่แสดงความงดงามของพระเอกนางเอก และความอลังการระยิบระยับของเครื่องแต่งกายพระเอกนางเอก การใช้สีในเครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าที่อ่อนหวาน แสงที่นุ่มนวล เสียงดนตรีประจำตัวเป็นทำนองเพลงนำละคร รวมทั้งคำพูด และคำบรรยาย ที่ยกย่องสรรเสริญความงามของพระเอกนางเอก เป็นสิ่งสร้างความโดดเด่นให้พระเอกนางเอกกลายเป็นเทพทั้งดงาม ซึ่งคนทั่วไปไม่อาจเทียบได้

การใช้คำราชาศัพท์

การใช้ราชาศัพท์ เป็นการบ่งบอกถึงสถานะที่ยิ่งใหญ่สูงส่งเหนือมนุษย์ของตัวละครที่เป็นกษัตริย์และพระราชวงศ์ โดยโทรทัศน์ถ่ายทอดผ่านการที่ตัวละครอื่นพูดกับกษัตริย์และพระราชวงศ์ หรือพระราชวงศ์พูดกับพระราชวงศ์ที่มีสถานะสูงกว่า เทคนิคการนำเสนอคือ คำพูด และภาพท่าทาง การกระทำที่แสดงความไม่เท่าเทียมกันทางสถานะระหว่างตัวละคร เช่น การพูดคำราชาศัพท์ ประกอบกับการนั่งกับพื้น และถวายบังคมทำความเคารพ ซึ่งภาพท่าทางของตัวละครนี้เอง ที่มีส่วนช่วยให้ผู้ชมได้เข้าใจความแตกต่างทางสถานะ ระหว่าง "เทพ" และ "มนุษย์" ได้เด่นชัดมากขึ้นกว่า การถ่ายทอดโดยสื่อประเภทอื่น

นอกจากนี้ การใช้มุมกล้องในลักษณะมุมกล้องระดับสูง และมุมกล้องระดับต่ำ ก็ช่วยแสดงความหมายถึงสถานะสูงต่ำของตัวละครได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อตัวละครที่มีสถานะต่างกันพบปะสนทนากัน ภาพตัวละครที่มีสถานะต่ำกว่า จะใช้มุมกล้องระดับสูง (แทนสายตาของตัวละครที่มีสถานะสูงกว่า) แสดงถึงความต่ำต้อยของสถานะตัวละคร ในขณะที่ภาพตัวละครที่มีสถานะสูงกว่า จะใช้มุมกล้องระดับต่ำ (แทนสายตาของตัวละครที่มีสถานะต่ำกว่า) แสดงถึงการมีสถานะที่ยิ่งใหญ่และมีอำนาจมากกว่า

ตัวอย่างเช่น ในเรื่องโสนน้อยเรือนงาม (ตอน 9) เมื่อพระมเหสีทราบความจริงว่า ราชครูและอำมาตย์โกหกเรื่องโสนน้อยสบายดี แต่ที่จริงลำบากมาก จึงเรียกราชครูและอำมาตย์เข้าพบ

- ฉก : ท້องพระโรง
ภาพด้านข้างราชครู อำมาตย์พิษณุ และหมื่นอนุชิต
ถวายบังคม คนตรีประกอบต้นเต็น
- มเหสี : เรานึกไม่ถึงเลยว่า พวกเจ้านะจะใจร้ายใจดำกับเราและ
ลูกถึงเพียงนี้ (สีหน้าบึ้ง เสียงไม่พอใจ)
- อำมาตย์พิษณุ : (ถวายบังคม) ขอเดชะ พระอาญาไม่พินเกล้า พวกข้า
พระพุทธรเจ้า ผิดไปแล้ว พระเจ้าค่ะ (เสียงอ่อย ก้มหน้า)
แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นนะ ก็ด้วยความจงรักภักดีนะพระเจ้าค่ะ
- มเหสี : (ภาพมุกกล้องระดับต่ำ มเหสีหน้านิ่งด้วยขมวด เสียงไม่
พอใจ) อย่างนี้นะเค้าไม่เรียกว่า จงรักภักดีหรือ แล้วเรา
จะทำยังไง เจ้าพี่ก็เสด็จประพาสทัศนานครชะด้วย
- ราชครู : (ถวายบังคม) ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นความผิดของ
ข้าพระพุทธรเจ้าคนเดียวพระเจ้าค่ะ (ก้มหน้า)
- อำมาตย์พิษณุ : (ถวายบังคม) ข้าพระพุทธรเจ้าก็มีส่วนรู้เห็นเรื่องนี้ด้วย
พระเจ้าค่ะ
- หมื่นอนุชิต : (ถวายบังคม) ข้าพระพุทธรเจ้าด้วยพระเจ้าค่ะ
- มเหสี : เออล่ะ เป็นอันว่าผิดกันทุกคน แต่ก็ เป็นเพราะว่า พวกเจ้า
นะหวังดีกับเรา
- คุณท้าวมาลี : (เสียงเครือ หน้าเศร้า) แล้วพระธิดาของหม่อมฉันล่ะ
เพคะ จะเป็นยังไงบ้างเพคะ
- คุณท้าวจันทรา : (หน้าบึ้ง เสียงโกรธ ชี้น้ำอำมาตย์) ท่านนั้นแหละผิดแต่
ต้น ผิดตั้งแต่กล่าวหาว่าพระธิดานะทรงเป็นกาลกิณี แล้วก็
ผิดที่ทราบว่า พระธิดานะทรงลำบาก แล้วก็ไม่กราบทูลให้
ทรงทราบ (ทำหน้าไม่พอใจ)

จะเห็นได้ว่า คำพูด ภาพท่าทาง และมุกตลก เป็นกระบวนการถ่ายทอดคำราชาศัพท์ซึ่งเป็น "สัญญาณ" ที่ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของสถานะระหว่างคู่สนทนาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งแสดงถึงสถานะเทพเจ้า ที่มนุษย์ธรรมดาไม่สามารถใช้ภาษามนุษย์ธรรมดาพูดด้วยได้ แต่ต้องใช้ภาษาและธรรมเนียมปฏิบัติ ที่พิเศษและกำหนดให้ใช้แต่เฉพาะกับเทพเจ้าเท่านั้น

ของวิเศษ และอาวุธประจำตัว

ของวิเศษและอาวุธประจำตัว เป็นสัญญาณที่ใช้ในการถ่ายทอดมาอาศัยเกี่ยวกับกษัตริย์ผู้มีความศักดิ์สิทธิ์และอิทธิฤทธิ์ยิ่งใหญ่เทพเจ้าที่เด่นชัดอย่างยิ่งนี้โดยการใช้เทคนิคหลักที่สำคัญ ได้แก่ แสง สี คือ การที่ของวิเศษ และอาวุธประจำตัว สามารถเปล่งแสงหรือปล่อยลำแสงที่มีสีต่าง ๆ ได้ ภาพ คือ ภาพอาวุธที่ลอยหรือวิ่งไปมาอยู่บนท้องฟ้าได้ ภาพระยะไกลของการเหาะอยู่บนท้องฟ้า ภาพการระเบิด และภาพฟ้าผ่า ซึ่งเป็นผลจากการเปล่งหรือปล่อยลำแสงของอาวุธรวมทั้งเสียง คือเสียงดนตรีทำนองตื่นเต้น และเสียงประกอบการเปล่งหรือปล่อยแสง ผู้ชมจะได้ยินเป็นเสียงหวี ๆ ซึ่งเป็นเสียงที่สร้างให้ประหลาด และไม่ใช่อะไรเสียงทั่วไปตามธรรมชาติ จึงเป็นการจงใจแสดงพลังอำนาจและความมหัศจรรย์ให้ผู้ชมประทับใจ และจดจำอิทธิฤทธิ์ของกษัตริย์ผู้เป็นเทพเจ้าที่ยิ่งใหญ่ได้มากขึ้น

เทคนิคภาพ แสง สี เสียง ดังกล่าวนี้ เห็นได้ชัดว่าได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ตะวันตกที่เป็นแนวเหนือจริง เช่น เกี่ยวกับการผจญภัยในอวกาศ และภาพยนตร์จีน (ฮ่องกง) ประเภทอิทธิฤทธิ์ กำลังภายใน

ในละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ที่เป็นนิทานดั้งเดิม พระเอกหรือนางเอก มักมีของวิเศษหรืออาวุธประจำตัวซึ่งตัวละครอื่นไม่มี ทั้งยังเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด ได้แก่ พระขรรค์ของเจ้าชายจันทโครพ ในเรื่องจันทโครพ และเจ้าชายวิจิตรจินดา ในเรื่องโสนน้อยเรือนงาม สังข์ ตรี และพระขรรค์ของเจ้าชายสังข์ศิลป์ชัย ในเรื่องสังข์ศิลป์ชัย และเรือนงามของเจ้าหญิงโสนน้อย

ในเรื่องโสนน้อยเรือนงาม หรือเป็นของวิเศษประจำตระกูล ได้แก่ ดาบแก้วของ เจ้าชายภัสทัต ในเรื่องโม่งป่า ซึ่งได้รับตกทอดมาจากเสด็จตา สิ่งเหล่านี้แสดง ถึง ภาวะการเป็นเทพมาแต่กำเนิดหรือเป็นเทพมาเกิดของพระเอกนางเอกใน เรื่องนั่นเอง

เมื่อพิจารณาอาวุธของพระเอกของละครที่เป็นนิทานดั้งเดิมทั้งสี่เรื่อง พบว่า อาวุธส่วนใหญ่เป็นของเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ พระขรรค์เป็นอาวุธของ พระนารายณ์และพระอินทร์ สังข์เป็นอาวุธของพระศิวะและพระนารายณ์ ศรหรือ ธนูเป็นอาวุธของพระศิวะ พระนารายณ์ พระพรหมและพระอินทร์ การที่พระเอกมี อาวุธของเทพเจ้าเหล่านี้จึงตีความได้สองนัยคือ การมีความเก่งกล้าและอิทธิฤทธิ์ เทียบเท่าเทพเจ้านั้น ๆ และการเป็นอวตารบางหนึ่งของเทพเจ้านั้น ๆ

เมื่อพระเอกส่วนใหญ่ต่างมีพระขรรค์เป็นอาวุธ ก็วิเคราะห์ได้ว่า พระเอกเหล่านี้ คือ พระอินทร์ หรือพระนารายณ์อวตารมาเกิด และมีอิทธิฤทธิ์ เทียบเท่าเทพเจ้าทั้งสอง อันแสดงถึงภาพเทวราชา โดยผ่านเทคนิคการนำเสนอ คือ การใช้ภาพการระเบิด ภาพฟ้าผ่า ภาพการเหาะอยู่บนท้องฟ้า แสดงถึง อิทธิฤทธิ์ของอาวุธที่เหนือความสามารถของคนธรรมดาจะทำได้ แสงสีต่าง ๆ ที่ อาวุธเปล่งหรือปล่อยออกมา เสียงหวี ๆ และเสียงดนตรีประกอบทำนอง ตื่นเต้น เพื่อถ่ายทอดมายาคติเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์อันยิ่งใหญ่มหัศจรรย์ของอาวุธ เทพเจ้า

ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดคือสังข์ ศร พระขรรค์ ของเจ้าชายสังข์ศิลป์ชัย สังข์มีอิทธิฤทธิ์สองประการคือ หนึ่ง ใช้ถีหรือตีเพื่อเหาะไปบนท้องฟ้า เปรียบ เสมือนพาหนะของสังข์ศิลป์ชัย เช่น ตอนที่สังข์ศิลป์ชัยถีสังข์เหาะข้ามทะเลไป ตามเกสรสุมณฑา (ตอน 7) และพาเกสรสุมณฑานิ่งมาบนสังข์เพื่อกลับเมือง (ตอน 12) เทคนิคการนำเสนออีกคือ ภาพระยสะไกล โดยใช้การซ้อนภาพเกสร สุมณฑาและสังข์ศิลป์ชัยกับภาพหอยสังข์และฉากหลังที่เป็นท้องฟ้า

อิทธิฤทธิ์ประการที่สองคือ ใช้แหวกทะเลให้แยกออกจากกัน เพื่อลงไปยังนครบาดาล เช่น ตอนที่สังข์ศิลป์ชัยจะลงไปในนครบาดาลของพญานาค เพื่อช่วยเหลือศรีสุพรรณ (ตอน 12) โดยใช้เทคนิคภาพ แสง สี และเสียง เริ่มจากภาพสังข์ศิลป์ชัยยกมือขึ้น ภาพสังข์ศิลป์ชัยมีหอยสังข์บนมือ close up ภาพสังข์ที่มีแสงรูปดวงไฟกระพริบสีฟ้า พร้อมเสียงหวี ๆ คล้ายการยิงลำแสงดวงไฟสีฟ้าพุ่งจากสังข์ และภาพทะเลแยกออก เสียงดนตรีประกอบทำนองตื่นเต้นทำให้รู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของอำนาจ

พระขรรค์ของสังข์ศิลป์ชัยมีอิทธิฤทธิ์ในแง่การสู้รบ คือสามารถใช้เรียกและปราบพญาครุฑได้ อิทธิฤทธิ์นี้ถูกถ่ายทอดผ่านทางคำพูดของตัวละคร คือระหว่างสังข์ศิลป์ชัยและพญานาค (ผู้เกรงกลัวพญาครุฑ) ในตอนที่สังข์ศิลป์ชัยลงไปในนครบาดาล เพื่อช่วยเหลือศรีสุพรรณ (ตอน 12)

พญานาค : ทำทางหน่วยก้านเจ้าเข้าทำดี เจ้าชื่อว่าอะไร

สังข์ศิลป์ชัย : เราชื่อว่าสังข์ศิลป์ชัย (เสียงทุ้มนุ่มอ่อนโยน)

พญานาค : สังข์ศิลป์ชัย เจ้าจะมารบศรีสุพรรณกลับไปง่าย ๆ ยังงั้นหรือ

สังข์ศิลป์ชัย : เปล่าหรอก ท่านท้าวนาคราช แต่เรามีพระขรรค์วิเศษที่สามารถปราบพญาครุฑได้มาด้วย

พญานาค : หา...พระขรรค์ ปราบพญาครุฑได้ยังงั้นหรือ (ทำตาลุก)

สังข์ศิลป์ชัย : ใช่ นี่แหละ พระขรรค์ที่สามารถเรียกพญาครุฑและทำลายพญาครุฑได้

พญานาค : ก็หมายความว่า เจ้าต้องการเอาพระขรรค์มาทำพินันแลกเปลี่ยนกับศรีสุพรรณใช่ไหม

อย่างไรก็ตาม อิทธิฤทธิ์ในการปราบครุฑก็ได้มีการแสดงให้เห็นทางภาพแต่อย่างใด สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ พญาครุฑเป็นสัตว์พาหนะของพระนารายณ์ การที่พระขรรค์สามารถเรียกและปราบครุฑได้ จึงเป็นการตอกย้ำความเป็นเทพคือ พระนารายณ์ให้กับตัวสังข์ศิลป์ชัยไปด้วย

นอกจากนี้พระชรรค์ยังเป็นอาวุธในการต่อสู้กับศัตรู ได้แก่ ตอนที่สังข์ศิลป์ชัยต่อสู้กับนรสิงห์ (พี่ชายพญานาคกันไทร) เนื่องจากนรสิงห์จับมเหสีปทุมมาลัยไปขังไว้ (ตอน 24) ซึ่งเนื้อความตอนนี้ไม่มีในต้นฉบับเดิม และนรสิงห์ก็เป็นตัวละครที่เพิ่มขึ้นเมื่อสร้างเป็นละครโทรทัศน์ ในตอนนี้ สังข์ศิลป์ชัยใช้พระชรรค์ต่อสู้กับนรสิงห์ที่ใช้คทาเป็นอาวุธ เทคนิคทางโทรทัศน์ที่ใช้ คือ ภาพ โดยใช้การซ้อนภาพ เริ่มจากนรสิงห์พนมมือ แล้วโยนคทาชั้นไปบนท้องฟ้า สังข์ศิลป์ชัยก็ทำเช่นเดียวกัน แล้วใช้ภาพคทา และพระชรรค์พาดพินกันซ้อนกับฉากหลังที่เป็นท้องฟ้า โดยมีเสียงอาวุธกระทบกันและเสียงเพลงเร้าใจประกอบ จนกระทั่งพระชรรค์ตีคทาทกลงจากท้องฟ้าได้

เทคนิคการยิงแสง สี ของอาวุธ และภาพฟ้าผ่า และภาพการระเบิดจากอิทธิฤทธิ์ของอาวุธ เห็นได้ชัดเจนจาก ละครของสังข์ศิลป์ชัย ในละครมีลักษณะเป็นคันธนูที่ไม่มีลูก แต่เมื่อโก่งคันธนู จะเปล่งแสงเป็นดวงไฟวูบวาบสีชมพูขึ้นแทนลูกธนู อิทธิฤทธิ์ของศรคือใช้ในการต่อสู้และเรียกสัตว์ป่าได้

ตัวอย่างเช่น ตอนที่สังข์ศิลป์ชัยยิงศรเรียกสัตว์ป่ามาเล่น (ตอน 6) เริ่มจากภาพสังข์ศิลป์ชัยถือศรและท่าท่าเล็ง และมีแสงคล้ายดวงไฟวูบวาบสีชมพูลอยขึ้นไปบนฟ้า พร้อมกับเสียงหวี ๆ คล้ายเสียงยิงล่าแสง แล้วตัดเป็นภาพฟ้าแลบฟ้าผ่าและฝนตก พร้อมเสียงฟ้าร้อง และภาพฝูงกวางมากมาย

สังข์ศิลป์ชัยใช้ศรสู้กับท้าวกุมภภัณฑ์ ซึ่งใช้ชวานเพชรสุริยาเป็นอาวุธ (ตอน 12) ในตอนนี้สังข์ศิลป์ชัยพานางเกสรสมณทานั่งสังข์เหาะกลับเมือง แต่ท้าวกุมภภัณฑ์ตามมา สังข์ศิลป์ชัยจึงลงจากสังข์ไปสู้กับท้าวกุมภภัณฑ์บนท้องฟ้า โดยใช้การซ้อนภาพการต่อสู้ของทั้งสองกับฉากที่เป็นท้องฟ้า เริ่มด้วยท้าวกุมภภัณฑ์แกว่งชวานแสดงอิทธิฤทธิ์ เป็นภาพชวานที่เกิดเงาหล่อมซ้อนกัน มีเสียงหวี ๆ ตัดไปที่ภาพการระเบิดที่คล้ายการระเบิดของดวงดาว ภาพสังข์ศิลป์ชัยเล็งศร ซึ่งเปล่งแสงรูปดวงไฟวูบวาบสีชมพู มีเสียงหวี ๆ พุ่งไปที่อกท้าวกุมภภัณฑ์ ซึ่งแสดงท่าทางเจ็บปวด และภาพท้าวกุมภภัณฑ์หายตัวหนีไป

ส่วนพระขรรค์ของจันทโครพและวิจิตรจินดามักไม่ค่อยแสดงอิทธิฤทธิ์ บ่อยเท่าสังข์ศิลป์ชัย แต่ก็ใช้เทคนิคแสง สี เสียง และภาพที่มหัศจรรย์เช่นเดียวกัน เทคนิคที่มักใช้คือ ภาพท้องฟ้ามีดมีฟ้าแลบฟ้าผ่า และเสียงฟ้าร้องคำราม การที่ อารุชไปที่ศัตรูแล้วเกิดการระเบิด เสียงระเบิด การยิงแสงสีต่าง ๆ ภาพการ เหวะไปบนท้องฟ้า และเพลงประกอบการต่อสู้ที่เร้าใจ

ตัวอย่างเช่น ตอนที่วิจิตรจินดาอาสาปราบยักษ์สองร่างในนครลังการ (ตอน 21) ภาพยักษ์สองหัวเหาะอยู่บนท้องฟ้า ช้อนกับภาพเวียงวังบ้านเรือน ราษฎรที่กำลังวิ่งหนี ภาพ close up หน้ายักษ์ ให้ดูใหญ่โตน่ากลัว ยักษ์ถือ กระบองสีแดงเดินเข้าเมือง ภาพแผ่นดินแยกด้วยอิทธิฤทธิ์ยักษ์ จนวิจิตรจินดาตกลงไป แต่ก็ขึ้นมาใหม่ได้ จากนั้นมีการต่อสู้โดยยักษ์ปล่อยลำแสงใส่วิจิตรจินดา ตัดไปที่ภาพการระเบิดคล้ายการระเบิดดวงดาว เสียงระเบิด แต่วิจิตรจินดาไม่เป็นไร และปาพระขรรค์ซึ่งกลายเป็นพระขรรค์แสงสีขาวไปที่ยักษ์ ยักษ์ล้มลงตาย

ดาบแก้วของภยทัต มีลักษณะคล้ายแสงแว่งแก้ว และสามารถเข้าใจ คำพูดของมนุษย์ ก็มีการแสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยเทคนิคอย่างเดียวกัน เช่น ตอนที่ภยทัต และปทุมเกสรไปหายักษ์วิมลราชและหลราชเพื่อถามเรื่องนิลวดี แต่ยักษ์ทั้งสอง โกรธภยทัตที่มีชายาใหม่ จึงต่อสู้กับภยทัต แต่ก็พ่ายแพ้ (ตอน 22) เริ่มจากภาพ ภยทัตยกมือขึ้นมีเสียงหวี ๆ และปรากฏแสงสีเขียวและดาบแก้วในมือ ภยทัตพุ่ง ดาบแก้วไปที่ยักษ์ และเป็นภาพการระเบิด ยักษ์ชี่นัวมาที่ภยทัต เกิดระเบิด ดาบ แก้วลอยขึ้นไปบน ท้องฟ้า ท้องฟ้าสะเทือนเลื่อนลั่น ฟ้าผ่าฟ้าแลบ และภาพดาบ แก้วขนาดใหญ่ เสียงฟ้าร้อง เสียงหวี ๆ และภาพยักษ์นอนกลิ้งถูกล่ามโซ่ร้อง โออดโออยที่พื้น

ของวิเศษของนางเอกในนิทานดั้งเดิม อยู่ในเรื่องโสนน้อยเรือนงาม คือ "เรือนงาม" มีลักษณะเป็นเรือนไม้ทรงไทยเล็ก ๆ ที่ติดตัวเจ้าหญิงโสนน้อย มาแต่เกิด และแม้จะไม่ใช้อารุชที่มีอำนาจถึงขั้นประหารผู้อื่นได้ แต่ก็มีอิทธิฤทธิ์ ปกป้องคุ้มครองตนเองและเจ้าของ เมื่อโสนน้อยย่อกายเข้าไปอยู่ในเรือนงาม

จะไม่มีใครสามารถทำอันตรายได้ โดยใช้เทคนิคแสง สี แสดงให้เห็นการที่
เรือนงามสามารถเปล่งแสงสีฟ้าได้

ตัวอย่างเช่น ตอนที่กล่าวให้หมอผีและโหงพราษมาทำลายเรือนงาม
(ตอน 10) ภาพ close up เรือนงามที่ฉายไฟสีฟ้าสว่างวูบวาบ และแสงไฟ
สีฟ้าจากเรือนงามเปล่งไปถูกหมอผีและโหงพราษ พร้อมเสียงประกอบ ภาพหมอผี
และโหงพราษเข้าใกล้เรือนงาม แต่ก็ผงะออกมา และพูดว่า ทนอิทธิฤทธิ์ของ
เรือนงามไม่ไหว

อิทธิฤทธิ์ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ผู้เขียนบทเพิ่มเติมขึ้น ซึ่งในเรื่องเดิมไม่มี
เรือนงามในเรื่องเดิม เพียงแต่สามารถขยายขนาดให้ใหญ่ขึ้น และมีเครื่องใช้
ของโสนน้อยอยู่เท่านั้น ส่วนอิทธิฤทธิ์การเปล่งแสงของเรือนงาม ซึ่งเห็นได้ชัด
ว่า ได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ตะวันตก และตัวละครหมอผี โหงพราษ กุมารทอง
และนางเนรมิตที่อาศัยในเรือนงามคอยรับใช้และปกป้องโสนน้อย ล้วนแล้วแต่เป็น
สิ่งที่ผู้เขียนบทเพิ่มเติมขึ้นเองทั้งสิ้น ซึ่งเห็นได้ว่า นอกจากจะช่วยทำให้เรื่อง
สนุกสนานเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ชมแล้ว ยังช่วยสนับสนุนให้เห็นอิทธิฤทธิ์ที่
มหัศจรรย์ของเรือนงามเด่นชัดขึ้น รวมทั้งสร้างโสนน้อยให้เป็นบุคคลผู้เหนือ
มนุษย์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเรือนงามจึงกลายเป็นอาวุธประจำตัวเช่นเดียวกับอาวุธ
ของพระเอก ที่สามารถแสดงอิทธิฤทธิ์ เพื่อคุ้มครองเจ้าของและสิ่งสอนลงโทษผู้
เป็นศัตรูได้ไป

อาวุธวิเศษที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือของบรรพบุรุษนี้ เมื่อพิจารณาจาก
เทคนิคการนำเสนอทั้งภาพการระเบิด และฟ้าผ่า การปล่อยแสง สี และเสียง
แล้ว นับได้ว่ามีแสนยานุภาพยิ่งใหญ่มากกว่าอาวุธใด ๆ เพราะนอกจากจะใช้ประโยชน์
ได้หลากหลายแล้ว ยังช่วยปราบศัตรูได้ทุกคนมีมือมีเท้า จะแค่สิ่งสอนลงโทษหรือ
ประหารก็ได้คล้ายลวงรู้ความคิด ความต้องการของพระเอก พระเอกจึงไม่ต้อง
ใช้พลังกำลังมากนัก

อานุภาพอาวูชประจำตัวของพระเอกและของวิเศษของนางเอกในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ จึงสามารถเทียบกับอาวูชสมัยใหม่ ที่มีความรุนแรงตั้งแต่ระดับไม้ มีด ปืนพก ปืนกล ปืนเลเซอร์ ระเบิด ไปจนถึงระดับร้ายแรงที่สุดคือถูกยิงถล่มด้วยจรวดขีปนาวุธ ที่มีก้านแสดงให้เห็นด้วยภาพการระเบิดของดวงดาว แม้อาวูชของฝ่ายศัตรูพระเอกจะมีอานุภาพที่มักไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน หรืออาจร้ายแรงกว่า อาวูชของพระเอกก็จะถูกนำเสนอว่า ไม่ว่าจะอานุภาพระดับใดก็สามารถสยบศัตรูได้ทุกครั้ง ของวิเศษและอาวูชประจำตัวที่ติดตัวมาแต่กำเนิด จึงเป็น "สัญญา" สำคัญที่ช่วยต่อกล้าความเป็นเทพผู้ทรงฤทธิ์ให้กับชนชั้นกษัตริย์ในเรื่องให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

การมีชีวิตเป็นอมตะ

เทพเจ้าเป็นผู้มีชีวิตเป็นอมตะ หรือไม่มีวันตาย การมีชีวิตเป็นอมตะของพระเอกนางเอกในละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ทั้งที่สร้างจากนิทานดั้งเดิมและนิทานแต่งใหม่ จึงเป็นสัญญาที่ถ่ายทอดอุดมการณ์เทวราชา หรือกษัตริย์ผู้เป็นเทพหรือมาจากเทพ โดยสามารถวิเคราะห์ลักษณะชีวิตอมตะของเทวราชาได้สามลักษณะ ได้แก่ การฆ่าไม่ตาย การชุบชีวิต และการฟื้นคืนชีพ ซึ่งแต่ละลักษณะจะมีกระบวนการถ่ายทอดด้วยเทคนิคทางโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน

ประการแรก การฆ่าไม่ตาย ซึ่งทั้งละครที่สร้างจากนิทานดั้งเดิมและนิทานแต่งใหม่ส่วนใหญ่จะมีพระเอกนางเอกประเภทนี้ ยกเว้น เจ้าชายอนิรุท พระเอกเรื่องลูกสาวพระอาทิตย์เท่านั้น ที่เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ พระเอกที่ฆ่าไม่ตาย จะถูกนำเสนอโดยทาง ภาพ แสง สี เสียง ที่แสดงถึง การที่พระเอกสามารถเอาชนะศัตรูและแคล้วคลาดปลอดภัยทุกครั้ง โดยไม่เคยได้รับบาดเจ็บเลย หรือในรูปแบบของการอยู่ยงคงกระพัน จะฆ่าด้วยวิธีการใดก็ไม่ตาย ทั้งข้างเหยียบม้าลาก (จากคำพูดอำมาตย์ที่มารายงานข่าวการราช) เผาไฟ ตัดคอได้แก่ เจ้าชายภัสทัต ในเรื่องโม่งป่า

ส่วนนางเอกที่ฆ่าไม่ตาย มักถ่ายทอดด้วยเทคนิคภาพ แสดงการถูกปองร้ายและทำร้ายร่างกาย แต่ก็สามารถรอดพ้นอันตรายโดยมีคนอื่นช่วยไว้ทันทั้งทีทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น เจ้าหญิงนิลดา ในเรื่องโม่งป่า ที่ถูกนกยักษ์จับไป และถูกเจ้าสมุทรดึงร่างจมลงในทะเล แต่โม่งป่าก็มาช่วยไว้ทัน เจ้าหญิงโสณน้อย ในเรื่องโสณน้อยเรือนงาม ซึ่งมักถูกกุลารังแกอยู่เสมอ แต่ก็มีผู้เข้ามาขวางการทารุณกรรมทุกครั้ง เช่น เจ้าชายวิจิตรจินดา และคุณท้าวทิพรส หรือแม้แต่ตอนที่โสณน้อยถูกลูกน้องกุลาไล่ฆ่า วิจิตรจินดาก็บังเอิญมาช่วยไว้อีก

เช่นเดียวกับเจ้าหญิงพัชรินทร์ ในเรื่องเจ้าชายค่อม ที่ถูกแม่มดใช้เวทมนตร์เรียกเข้าไป และเกือบถูกทหารของอำมาตย์สุรสีห์ทำร้ายหลายครั้ง แต่เจ้าชายอินทรเทพก็ช่วยไว้ทุกครั้ง นางเอกคนเดียวที่ต่อสู้กับศัตรูคือ เจ้าหญิงศรีสุริยา ซึ่งอาจเพราะเป็นลูกของเทพเจ้า จึงมีอิทธิฤทธิ์พอที่จะช่วยตนเองได้มากกว่านางเอกคนอื่น

ประการที่สอง การชุบชีวิต ปรากฏในละครเรื่องโสณน้อยเรือนงาม และจันทโครพ ในเรื่องแรก ผู้ที่มีความสามารถในการชุบชีวิตคือ เจ้าหญิงโสณน้อย โดยให้ยาวิเศษที่พระอินทร์มอบให้ วิเคราะห์ได้ว่า โสณน้อยเป็นผู้ได้รับอำนาจจากเทพผู้เป็นใหญ่ในสรวงสวรรค์คือ พระอินทร์ที่ทำให้คนตายฟื้นคืนชีพได้ โสณน้อยจึงเปรียบเสมือนเจ้าชีวิตผู้สามารถกำหนดความเป็นความตายให้ผู้อื่นได้ด้วย อาวุธของพระอินทร์คือ วัชร หรือสายฟ้า เมื่อพระอินทร์แกว่งวัชร จะเกิดเสียงฟ้าร้อง การชุบชีวิตจึงเป็นการใช้อำนาจของพระอินทร์เพื่อให้คนตายกลับมีชีวิตอีกครั้ง

เทคนิคที่น่าเสนาะการชุบชีวิต ที่สำคัญคือ ภาพฟ้าผ่า ล้ำแสงที่วิ่งจากฟ้าผ่า ซึ่งมีลักษณะคล้ายกระแสไฟ ภาพระยะใกล้ที่แสดงการเริ่มเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง ภาพพระเอกที่ใช้มุกล้อระดับสูง เสียงหวี ๆ ประกอบล้ำแสง เสียงฟ้าร้อง และเสียงดนตรีทำนองตื่นเต้นเร้าใจ

ตัวอย่างเช่น เรื่องจันทโครพ ในตอนที่โจรป่าฆ่าจันทโครพตาย ฤๅษี จึงเรียกวิญญาณจันทโครพมาใส่ผอบแก้ว แล้วนำศพกลับมาที่อาศรมเพื่อทำพิธีชุบชีวิต (ตอน 4)

จากอาศรมฤๅษี เวลากลางคืน ภาพฤๅษีนั่งสมาธิท่องมนตร์และนับลูก ประคำ ภาพจันทโครพนอนอยู่บนแคร่ใช้มุกมัลลึงระดับสูง ซ้อนภาพให้เห็นวิญญาณจันทโครพอยู่ในผอบแก้ว ฤๅษีเดินมาที่แคร่และชี้ไม้เท้าขึ้นฟ้า ตัดเป็นภาพฟ้าผ่า และเสียงฟ้าร้อง ภาพหน้าฤๅษีมีแสงสว่างจากฟ้าแลบวูบวาบ ภาพไกลเห็นลำแสงรูปกระแสไฟฟ้าจากฟ้าผ่า วิ่งลงมายังร่างจันทโครพ มีควัน และเสียงเพลง ประกอบจังหวะน่ากลัวและดูยิ่งใหญ่ มีเสียงหวิว ๆ ประกอบภาพฟ้าผ่า ภาพกระแสไฟฟ้าสีขาววิ่งทั่วร่างจันทโครพ ภาพระยะใกล้มือจันทโครพกระดิก แสดงว่าฟื้นแล้ว

จะเห็นได้ว่า ฤๅษีเป็นผู้ทำพิธี แต่อำนาจที่ทำให้ฟื้นชีวิตมาจากสวรรค์หรือเทพ ซึ่งแสดงให้เห็นด้วย ภาพฟ้าผ่าและสายฟ้าฟาด ลำแสงจากฟ้าผ่า วิเคราะห์ได้ว่าเป็นอำนาจของพระอินทร์ ที่มีอาวุธประจำตัวคือ สายฟ้า นอกจากนี้ภาพมุกมัลลึงระดับสูง ซึ่งแสดงถึงสถานะและอำนาจของมนุษย์ที่ต่ำกว่าเทพเจ้า ตามเรื่องเดิมนั้น พระอินทร์เป็นผู้ชุบชีวิตให้แก่จันทโครพ จันทโครพจึงเสมือนว่ามีชีวิตเป็นอมตะ ส่วนฤๅษี ในตำนานเทพนิยายตามคติพราหมณ์ เป็นผู้ที่ได้รับการนับถือในยุคพระเวท และมีหน้าที่ประกอบพิธีกรรมติดต่อกับเทพเจ้า

กล่าวโดยสรุป อำนาจการชุบชีวิตในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ถูกนำเสนอว่าเป็นอำนาจของพระอินทร์ โคนผ่านทางเทคนิคการนำเสนอ คือ ภาพฟ้าผ่า และสายฟ้าฟาด ภาพพระเอกที่ใช้มุกมัลลึงระดับสูง ลำแสงจากฟ้าผ่า และเสียงฟ้าร้อง ดนตรีประกอบทำนองตื่นเต้น เป็นสำคัญ ซึ่งแสดงว่า การชุบชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่อาจกระทำด้วยตนเอง เว้นแต่ได้รับอำนาจจากพระอินทร์เท่านั้น

ประการสุดท้าย การฟื้นคืนชีพ แตกต่างจากการชุบชีวิตคือ ตัวละคร

สามารถฟื้นกลับมีชีวิตอีกครั้งด้วยตนเอง ได้แก่ ในเรื่องสังข์ศิลป์ชัย และลูกสาว
พระอาทิตย์ โดยใช้เทคนิคการถ่ายทอคือ ภาพร่าง ๆ ของตัวละคร ให้เข้าใจ
ว่าเป็นวิญญาณ และภาพร่างกายตัวละครในระยะใกล้ การเปล่งแสงสีรุ้ง (หลากสี)
และมีเสียงหวิว ๆ ประกอบ

ในเรื่องสังข์ศิลป์ชัย (ตอน 25) หลังจากสังข์ศิลป์ชัยถูกเซษฐาทั้งสาม
ผลักตกเหวมดสติ ฤาษีจึงให้มนุษย์วานรเว่นไปนำร่างสังข์ศิลป์ชัยกลับมาที่ถ้ำ
และให้คุณท้าวกัลยา ถอดวิญญาณไปตามวิญญาณสังข์ศิลป์ชัยมา เข้าร่างได้สำเร็จ
ฉากถ้ำของฤาษี มีร่างสังข์ศิลป์ชัยนอนอยู่ ส่วนคุณท้าวกัลยาและฤาษีนั่งสมาธิ ภาพ
ร่างร่าง ๆ (วิญญาณ) ของสังข์ศิลป์ชัย และคุณท้าวกัลยาเดินเข้าไปในร่างตนเอง

ในเรื่องเดิม พระอินทร์เป็นผู้ใช้น้ำทิพย์รดร่างสังข์ศิลป์ชัยให้ฟื้น ซึ่ง
อาจวิเคราะห์ได้ว่า ละครโทรทัศน์ต้องการแสดงถึง อิทธิฤทธิ์เก่งกล้าที่ฟื้นได้เอง
โดยไม่ต้องพึ่งพาพระอินทร์ เพราะสังข์ศิลป์ชัยก็มีอาวุธวิเศษที่บ่งชี้สถานะของเทพ
คือ พระนารายณ์อยู่ในตนเองอยู่แล้ว

ส่วนเรื่องลูกสาวพระอาทิตย์ (ตอน 7) ตอนที่เจ้าหญิงศรีสุริยาหนี
วิทายาธรจนตกเขาเสียชีวิต แต่พอพระอาทิตย์ขึ้น ศรีสุริยาก็ฟื้นขึ้นมาใหม่ เริ่ม
จากภาพพระอาทิตย์ขึ้น ภาพเจ้าชายอนิรุทอุ้มศรีสุริยาและพูดกับหญิงว่าจะเผา
ภาพร่างศรีสุริยามีลำแสงสีรุ้งวูบวาบ มีเสียงหวิว ๆ แล้วศรีสุริยาก็ฟื้นขึ้นมา

แสดงให้เห็นว่า การฟื้นคืนชีพของศรีสุริยานั้นอาศัยแสงของพระอาทิตย์
ที่เป็นเทพเจ้าผู้เป็นบิดาของศรีสุริยา ดังนั้นการฟื้นคืนชีพของศรีสุริยาขอมมาจาก
อำนาจของเทพเจ้าเช่นเดียวกับการชุบชีวิต แต่ต่างกันคือ เป็นการถ่ายทออำนาจ
โดยตรง ไม่ต้องพึ่งพาตัวกลางหรือสื่อที่ประกอบพิธีกรรม นอกจากนี้ยังเห็นได้ชัด
ว่า เทคนิคแสดงการฟื้นคืนชีพนั้น ได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์จีน (ฮ่องกง) เป็น
อย่างมาก

กล่าวโดยสรุป กษัตริย์ผู้มีชีวิตเป็นอมตะ เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ถ่ายทอด
อุดมการณ์เทวราชา โดยผ่านเทคนิคหลัก คือ ภาพฟ้าผ่า การเปล่งหรือปล่อย
ลำแสงสีต่าง ๆ และเสียงหวีว ๆ ประกอบ กษัตริย์จึงเป็นผู้ที่ศัตรูไม่อาจทำร้าย
ได้ และสามารถฟื้นคืนชีพโดยอำนาจของเทพเจ้า ดังนั้นไม่ว่าในละครที่สร้างจาก
นิทานดั้งเดิมหรือแต่งใหม่ กษัตริย์ก็คือเทพเจ้าผู้มีชีวิตเป็นอมตะเสมอ

การมีความสามารถในการสู้รบ

สถานะเทพเจ้าของพระเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในละครโทรทัศน์
จักร ๆ วงศ์ ๆ ที่สร้างจากนิทานดั้งเดิม แสดงให้เห็นได้จากการมีความสามารถ
ในการสู้รบและเอาชนะศัตรูได้ทุกคนไม่มียกเว้น โดยใช้เทคนิคการนำเสนอที่
สำคัญ คือ ภาพ ได้แก่ ภาพการกระโดดเหาะในระยะไกล และการต่อสู้กับศัตรู
โดยไม่เกรงกลัวหรือถอยหนี ภาพการระเบิด และเมื่อพระเอกได้ชัยชนะในการ
ต่อสู้ ภาพพระเอก จะใช้มุมกล้องระดับต่ำ เพื่อแสดงสถานะและอำนาจที่เหนือกว่า
ส่วนภาพศัตรูของพระเอก จะใช้มุมกล้องระดับสูง เพื่อแสดงสถานะและอำนาจที่
ด้อยกว่า แสง สี ได้แก่ การปล่อย (ยิง) ลำแสงสีต่าง ๆ จากอาวุธประจำตัว
หรือของวิเศษ และเสียง ได้แก่ เสียงหวีว ๆ และเสียงดนตรีประกอบที่จังหวะ
ตื่นเต้นเร้าใจ แสดงความยิ่งใหญ่ เทคนิคเหล่านี้ช่วยทำให้อิทธิฤทธิ์ของพระเอก
ในสถานะเทพเจ้าได้แสดงออกมาอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้ชมรู้สึกประทับใจในความ
มหัศจรรย์ยิ่งใหญ่ของอิทธิฤทธิ์ของกษัตริย์

ในละครเรื่องโม่งป่า พระเอกของเรื่องคือ เจ้าชายภัยทัต ต้องสู้รบ
กับมนุษย์คือท้าวกาลราชและกษัตริย์ร้อยเอ็ด และอมมนุษย์ คือ ยักษ์วันนุราชและ
หลราช และจ้าวสมุทร สำหรับฉากการต่อสู้สำคัญในเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความ
เก่งกล้าสามารถในการสู้รบของภัยทัตอย่างเด่นชัดได้แก่ ฉากการต่อสู้ระหว่าง
โม่งป่า (ภัยทัต) และพวกของกษัตริย์ร้อยเอ็ด (ตอน 11)

ฉากอุทยานภายในวัง โม่งป่าต่อสู้กับพวกกษัตริย์ร้อยเอ็ด อำมาตย์และ

ทหารของกษัตริย์ร้อยเอ็ด โดยใช้ทั้งดาบและมือเปล่า มีเสียงประกอบการเตะ
ต๋อย ถีบ และฟันดาบ และดนตรีประกอบทำนองตื้นเต้นเร้าใจ โหม่งป่าเตะต๋อย
กษัตริย์ และอำมาตย์หลายคนตกลงไปในสระน้ำ มีทั้งแขกและขุนนางจีน ตัดไป
เป็นภาพพระโอรสไชโยยืนคู่อยู่กับกษัตริย์จีนและมอญ

พระโอรสไชโย : (น้ำเสียงโกรธ) โธ่เอ๊ย ไอ้พวกนี้ไม่ได้เรื่อง เรา
เอง (กระโดดเข้าไปต่อสู้อีก)

กษัตริย์จีนหันไปมองหน้ากษัตริย์มอญ

กษัตริย์มอญ : โอ้ จีนไม่เอา จีนมอญรักสงบ

ภาพพระโอรสไชโยฟันดาบต่อสู้อีกกับโหม่งป่า แต่สู้ไม่ได้ถูกขัดขวางไปนอน
อยู่กับพื้น กษัตริย์แขกมีอำมาตย์พุ่งขึ้นมาจากน้ำ โหม่งป่าหันไปเห็นจึงถีบตักน้ำอีก
ใช้ภาพให้เห็นการกระโดดถีบสามครั้งซ้อน กษัตริย์อีกคนโผล่มา ก็ถูกโหม่งป่าถีบ
กระเด็นไป โหม่งป่าถีบพระโอรสไชโยและกษัตริย์อีกคนไป แล้วหันไปถีบกษัตริย์
แขกตักน้ำไปอีก โดยใช้ให้เห็นการกระโดดถีบสามครั้งซ้อน โหม่งป่าต่อสู้อีกกับพระโอรส
ไชโย ภาพขาโหม่งป่า กระโดดลอยขึ้น มีเสียงประกอบหวี ๆ และเสียงดนตรี
ประกอบทำนองตื้นเต้น ภาพใบหน้าของกษัตริย์แต่ละคน และนิลวดี่ซึ่งทำหน้าที่ตะลึง
เงยหน้ามองท้องฟ้า ตัดไปที่ภาพท้องฟ้า โหม่งป่าลอยขึ้นไปบนท้องฟ้า และเปลี่ยน
ร่างเป็นภัยทัต ภาพภัยทัตยกมือขึ้น ปรากฏดาบแก้วขึ้นในมือ แล้วเหาะกลับลง
มาที่นั่น สู้กับพระโอรสไชโย ฟาดปากไชโยด้วยดาบแก้ว

กษัตริย์แขกและอำมาตย์ขึ้นมาจากน้ำ ทำท่าจะสู้ ภัยทัตชี้ดาบแก้วไป
กลายเป็นดวงไฟวูบวาบสีเขียว และมีเสียงหวี ๆ ลอยไปหาพวกกษัตริย์แขก ๆ
หลบตักน้ำไป ตัดไปที่ภาพดวงไฟลอยไปอยู่เหนือยอดไม้ ภัยทัตสู้มือเปล่ากับ
พระโอรสไชโยและทหาร พระโอรสไชโยถูกชกกลงไปนั่งอยู่ที่พื้น ภาพมุกกล้อง
ระดับสูงของพระโอรสไชโยที่คว่ำดาบขึ้นจะปาไปที่ภัยทัต ภาพมุกกล้องระดับต่ำ
ของภัยทัตที่รับดาบแก้วที่ลอยมาถึงมือ แล้วชี้ดาบแก้วไปทางพระโอรสไชโย มี
เสียงปั้งและหวี ๆ ประกอบ ภาพพระยะไถ้พระโอรสไชโยตาเหลือก ชะงัก

แล้วภาพค่อย ๆ มัวลงไม่ชัด กล้องซูมหน้าพระโอรสไซไซ ตาเหลือก สลบไป
 ภัยทัตหันไปชี้พวกที่ขึ้นมาจากน้ำ ภาพใกล้ของดาบในมือภัยทัต ภาพพว้าของดาบ
 และภาพพวกกษัตริย์พว้า มีเสียงหวิว ๆ และสลบไป ภัยทัตหันมาทางกษัตริย์จิ้น
 และมอญที่มองดูอยู่

กษัตริย์มอญ : (ทำหน้าตกใจ) โธ่ ฉันทัวแล้ว ออย่าฆ่าฉันทึนเลย ฉันทึนเป็น
 มอญ รักสงบ ฉันทึนจริง ๆ ออย่าฆ่าฉันทึนนะ

กษัตริย์จิ้น : (ทำหน้าหวาดกลัว) จ๊ะ ๆ ๆ ๆ ฉันทึนด้วยจ๊ะ

กษัตริย์มอญ : ฉันทึนแล้ว

ในละครเรื่องจันทโครพ พระเอกของเรื่อง คือ เจ้าชายจันทโครพ
 ต้องสู้รบกับมนุษย์คือโจรป่า และอมมนุษย์ คือ นางปีศาจหน้าดำหน้าขาว ผีกระสือ
 ผีกระหัง และหลานชายพญานาค ซึ่งเป็นคู่หมั้นมุจลินท์ ชื่อ อนันตนาเคนทร์ จาก
 การต่อสู้ครั้งสำคัญในเรื่อง ที่ใช้เทคนิคแสดงความสามารถในการสู้รบของ
 จันทโครพได้เด่นชัดคือ ฉากการต่อสู้ระหว่างจันทโครพ และอนันตนาเคนทร์ที่ถ้ำ
 ของมุจลินท์ (ตอน 7)

ฉากภายในถ้ำ (ในนครบาดาล) อนันตนาเคนทร์ใช้ไม้เป็นอาวุธ
 จันทโครพใช้พระขรรค์ซึ่งเป็นอาวุธประจำตัว ทั้งสองต่อสู้กันอย่างดุเดือด มีเสียง
 ตะต่อย ถีบและฟันดาบประกอบ และเสียงดนตรีประกอบทำนองตื่นเต้น รั้าใจ
 อนันตนาเคนทร์พุ่งไม้ไปทางจันทโครพ ตัดไปเป็นภาพการระเบิดคล้ายการระเบิด
 ของดวงดาว มีเสียงระเบิดประกอบภาพถ้ำถล่ม และคำบรรยายเป็นภาพษ์ธานี 11

ด้วยเดชวิเศษสิทธิ์

ถ้ำทองก็ดูเหมือน

สองต่างเข้าต่อสู้

ใครเหยียบหมื่นเกียรติชาย

อิทธิฤทธิ์ไหวสะเทือน

จะคล้อยเคลื่อนเลื่อนทะเลาย

แย่งโฉมตรูเป็นคู่หมาย

มันต้องตายใต้วารี

จันทโครพกระโดดตี่ลังกาเข้าหาอนันตนาเคนทร์ ๆ ยกหินทุ่มใส่ แต่
 จันทโครพหลบทันและปาพระขรรค์ใส่อนันตนาเคนทร์ ๆ หลบ ตัดเป็นภาพการ
 ระเบิดคล้ายการระเบิดของดวงดาว และมีเสียงระเบิดประกอบ ภาพถ้าถล่ม
 ฝุ่นฟุ้ง ใช้การ dissolve ให้เห็นภาพอนันตนาเคนทร์กระโดดขึ้น แล้วจาง
 หายไป เห็นแต่ผนังถ้ำซึ่งเป็นฉากหลัง มีเสียงหวี ๆ ประกอบ พระขรรค์ลอยมา
 เข้ามือจันทโครพ ๆ ยืนมองไปที่ถ้ำ มีแสงสว่างส่องที่หน้าจันทโครพ ตัดไปเป็น
 ภาพก้อนหินลอยมา จันทโครพกระโดดหลบ ก้อนหินตกลงไปในน้ำ ภาพใบหน้าด้าน
 ข้างของอนันตนาเคนทร์กำลังอ้าปาก ใช้การซ้อนภาพให้เห็นภาพกองไฟลอยออก
 มาจากปากอนันตนาเคนทร์ ฟุ้งเข้าหาจันทโครพ ๆ กระโดดหลบ ตัดไปเป็นภาพ
 การระเบิดคล้ายการระเบิดของดวงดาว ภาพการละลายของภูเขาคิน และภาพ
 ถ้ำถล่ม มีเสียงประกอบ

จันทโครพปาพระขรรค์ และอนันตนาเคนทร์พุ่งไฟมาชนกัน ตัดไปเป็น
 ภาพการระเบิดคล้ายการระเบิดของดวงดาว และมีเสียงระเบิดประกอบ ภาพ
 การระเบิดราง ๆ ซ้อนกับภาพในถ้ำ ภาพถ้าถล่ม ภาพโยกไหวเหมือนถ้ำกำลัง
 ถล่ม เสียงหินถล่ม ภาพแสงรูปพระขรรค์พุ่งไปชนผนังถ้ำระเบิด และตัดภาพไป
 มาระหว่างภาพการต่อสู้ และภาพแสงรูปพระขรรค์พุ่งใส่ลูกไฟจนชนผนังถ้ำ ตัด
 เป็นภาพการระเบิด คล้ายการระเบิดของดวงดาวอย่างรุนแรงหลายครั้งซ้อน ๆ
 กัน เสียงระเบิด ภาพน้ำทะเลลึกซ้อนกับภาพผนังถ้ำ จันทโครพและอนันตนาเคนทร์
 กระโดดขึ้น ภาพการระเบิด และภาพเวียงวังใต้ทะเลโยกไหวไปมา

ตัดไปที่ฉากทะเล จันทโครพและอนันตนาเคนทร์สู้กันในทะเล

จันทโครพศอกหน้าอนันตนาเคนทร์ ภาพจันทโครพกระโดดจากทะเลขึ้นมาขึ้นบน
 โขดหิน และอนันตนาเคนทร์กระโดดตาม โดยฉายภาพย้อนหลัง อนันตนาเคนทร์
 อ้าปากพ่นไฟ โดยใช้การซ้อนภาพ จันทโครพกระโดดหลบ ที่ชายหาด
 อนันตนาเคนทร์ถูกจันทโครพชกกลงไปนอนกับพื้น ทหารของอนันตนาเคนทร์เข้ามา
 ช่วย แต่ก็ถูกจันทโครพอัดลงไปกอง ภาพอนันตนาเคนทร์ลุกขึ้นมาอ้าปากพ่นไฟ
 จันทโครพกระโดดหลบ ตัดไปเป็นภาพการระเบิดของภูเขาคินและเสียงระเบิด

จันทโครพกับอนันตนาเคนทร์สู้กันต่อ ภาพมุกกล้องระดับสูงของอนันตนาเคนทร์ที่ลงไปนอนอยู่กับพื้น ภาพมุกกล้องระดับต่ำของจันทโครพที่ใช้พระขรรค์จ่อคอ อนันตนาเคนทร์ ในฉากการต่อสู้ี้จะมีเสียงดนตรีทำนองตื่นเต้นเร้าใจโดยตลอด

ในละครเรื่องโสนน้อยเรือนงาม พระเอกของเรื่องคือ เจ้าชายวิจิตรจินดา ต้องสู้รบกับมนุษย์ คือ ลูกน้องของวิไล (สามีกุลา) และอมมนุษย์ คือ ท้าวจตุรพักตร์ ยักษ์สองร่าง และพญานาค ฉากการต่อสู้ครั้งสำคัญ ที่ใช้เทคนิคทางโทรทัศน์ แสดงความสามารถในการสู้รบของวิจิตรจินดาได้เด่นชัด คือ ฉากการต่อสู้ระหว่างวิจิตรจินดาและท้าวจตุรพักตร์ เพื่อช่วงชิงโสนน้อยที่ท้าวจตุรพักตร์จับมาขังไว้ (ตอน 18)

ฉากป่าโปร่ง มีเสียงดนตรีทำนองตื่นเต้นเร้าใจประกอบตลอด ภาพมุกกล้องระดับต่ำท้าวจตุรพักตร์ครึ่งตัว ทำให้เกิดความรู้สึกความมีอำนาจ น่าเกรงขามของท้าวจตุรพักตร์ซึ่งเป็นยักษ์

ท้าวจตุรพักตร์ : (ก้มลงมอง น้ำเสียงดุตัน) บังอาจบุกเข้ามาในเมืองของข้าหรือเจ้ามนุษย์น้อย

วิจิตรจินดาเงยหน้าขึ้นมอง ภาพมุมเงยของท้าวจตุรพักตร์ขึ้นวิ่งลงมาปรากฏแสงรูปดวงไฟวูบวาบสีชมพูที่ปลายนิ้วพุ่งลงมาข้างตัววิจิตรจินดา มีเสียงหวีว ๆ เกิดระเบิดข้างตัววิจิตรจินดา ๆ วิ่งหลบ กระโดดหลบกลิ้งไปกับพื้น ภาพมุมเงยท้าวจตุรพักตร์ยกเท้าขึ้น ภาพเท้าขนาดยักษ์เหยียบพื้นสะเทือน และเสียงการสั่นสะเทือน วิจิตรจินดากลิ้งหลบ มุมเงยท้าวจตุรพักตร์และทหารยักษ์ ภาพเท้าขนาดยักษ์ของทั้งสองเหยียบพื้น ช้อนภาพวิจิตรจินดาตัวเล็กวิ่งหลบ ภาพท้าวจตุรพักตร์และทหารยักษ์สองคนมองลงมา วิจิตรจินดาชูดาบขึ้น มีเสียงหวีว ๆ ตัดไปที่ภาพยักษ์ และภาพการระเบิดคล้ายการระเบิดของดวงดาว และเสียงระเบิด ภาพหน้าทหารยักษ์สองคนคว่ำลงกับพื้นเลือดอาบ มุมเงยทหารยักษ์อีกคนขึ้นวิ่งลงมา ตัดไปที่ภาพโสนน้อยร้องบอกให้วิจิตรจินดาระวัง ตัดไปที่ภาพวิจิตรจินดา

ตัวเล็กเหาะขึ้นจากพื้นไปที่มือยักษ์ ภาพหน้ายักษ์ ที่ทำหน้างุนงง ภาพ close up
 หูยักษ์ วิจิตรจินดาตัวเล็กยืนเอาพระขรรค์แทงหูยักษ์ ยักษ์ล้มลง วิจิตรจินดา
 กระโดดลงมายืนกับพื้น ภาพ close up หน้าท้าวจตุรพักตร์และที่ตาสองข้าง มี
 แสงสีชมพูวาบพุ่งลงมายังวิจิตรจินดา และเสียงหวิว ๆ ภาพการระเบิดคล้าย
 การระเบิดของดวงดาวบนจอเป็นสีชมพู เสียงระเบิด

ตัดไปที่ภาพวิจิตรจินดาขึ้นอยู่บนยอดไม้ ชูดาบขึ้น ภาพหน้าท้าวจตุรพักตร์
 มีแสงรูปดาบ พุ่งเข้าตาข้างหนึ่งของท้าวจตุรพักตร์ มีเสียงหวิว ๆ ท้าวจตุรพักตร์
 จับดาบ วิจิตรจินดาชูดาบขึ้น แสงรูปดาบสีชมพูพุ่งไปทางอกของท้าวจตุรพักตร์
 ภาพท้าวจตุรพักตร์มือหนึ่งจับดาบ อีกมือกุมอกเลือดไหล วิจิตรจินดาตีลังกาลงมา
 ยืนที่พื้น fade in ภาพท้าวจตุรพักตร์มายืนอยู่แทนที่ภาพท่งหญ้าโล่ง ๆ ท้าว
 จตุรพักตร์กุมอก มีเสียงหวิว ๆ ท้าวจตุรพักตร์ล้มตัวลงนอน

ในละครเรื่อง เจ้าชายค่อม พระเอกของเรื่อง คือ เจ้าชายอินทรเทพ
 ต้องสู้รบกับมนุษย์ คือ อำมาตย์สุรสีห์ ขุนศึกฟ้าล้านและทหาร โจร และอมมนุษย์ คือ
 ยักษ์สามตา จอมปีศาจเมฆินทร์ จากการต่อสู้ครั้งสำคัญที่ใช้เทคนิคการยิงแสง สี
 และภาพการระเบิด คือ การต่อสู้ระหว่างอินทรเทพกับผิติดจอมปีศาจเมฆินทร์ ซึ่ง
 พวกอินทรเทพถูกจอมปีศาจเมฆินทร์และบริวารผิติดจับกุม อินทรเทพแปลงร่าง
 เป็นอัศวินอินทรเทพ สวมเสื้อคลุมไหลสีทอง มีผ้าดำปิดหน้า มาเผชิญหน้ากับจอม
 ปีศาจเมฆินทร์ ที่สวมชุดน้ำเงิน มีผ้าคลุมสีแดง รอบดวงตาทาสีเขียวและแดง ซึ่ง
 ทำให้เห็นความแตกต่างทางสถานะได้อย่างชัดเจน มีเสียงดนตรีประกอบท่วง
 ทำนองตื่นเต้นเร้าใจตลอด (ตอน 14)

ฉาก : ภายในถ้ำ เวลากลางคืน

อินทรเทพ : ต้า ใ้ ดูแลทางนี้ไว้นะ ข้าจะจัดการกับเมฆินทร์เอง

เมฆินทร์ : ฮ่า ๆ ๆ เจ้านี้มาจากไหน

อินทรเทพ : ไม่สำคัญหรอกเจ้าผีร้าย แต่ข้าจะเป็นผู้ทำลายเจ้า เพื่อ
 ปิดเป่าผองภัยให้กับคนทั่วไป

เมฆินทร์ : ตามเข้ามาซิเจ้าหนุ่มมา (กระโดดขึ้น)

อินทรเทพหันไปมา กระโดดขึ้น มีเสียงหวีว ๆ ประกอบ ตัดไปที่ฉาก ถ้า ภาพไกลเห็นเมฆินทร์ยืนอยู่ฝั่งหนึ่ง fade in ภาพอินทรเทพหายตัวมายืนอยู่อีกฝั่งหนึ่ง

เมฆินทร์ : ฮ่า ๆ ๆ เจ้าแน่นมาก เจ้าหนุ่ม ฮ่า ๆ ๆ

ตัดไปที่ฉากต่ำและใบ้กำลังต่อสู้กับผีดิบ แล้วตัดกลับมา close up ใบหน้าด้านข้างของเมฆินทร์ พ่นไฟออกมาจากปากใส่อินทรเทพ ๆ หลบ เลยโดนผนังถ้าไฟลุก มีเสียงระเบิด และดนตรีเร้าใจยิ่งขึ้น ตัดภาพสลับระหว่างการพ่นไฟของเมฆินทร์และภาพต่ำและใบ้ต่อสู้กับผีดิบ อินทรเทพควักดาบยักษ์ออกไปทางเมฆินทร์ มีแสงเป็นรูปกระแสรูปฟ้าสีแดงหลายเส้นพุ่งจากดาบยักษ์ไปที่อกเมฆินทร์ มีเสียงหวีว ๆ เมฆินทร์กระเด็นลงไปนอนร้องโอดโอย อินทรเทพยิงลำแสงสีแดงจากดาบยักษ์ใส่อกเมฆินทร์อีกครั้ง เมฆินทร์ลงไปนอนกับพื้น ตัดไปที่ภาพต่ำและใบ้กำลังต่อสู้กับผีดิบ มีแสงคล้ายลูกไฟสีเหลืองจุด ๆ วูบวาบลอยขึ้นจากผีดิบที่ละคน ๆ มีเสียงหวีว ๆ แล้วผีดิบก็ลงไปสลบอยู่ที่พื้น ตัดไปที่ภาพเต็มตัวของผีดิบเมฆินทร์นอนร้องโอดโอย พลิกตัวไปมา มีเสียงหวีว ๆ ภาพเมฆินทร์บนจอมีแสงวูบวาบขาวดำสลับกัน ตัดไปเป็นภาพไฟลุกขึ้นตรงที่เมฆินทร์นอน และมีเสียงระเบิด

เทคนิคการนำเสนอ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ตะวันตก และจีน (ฮ่องกง) ที่แสดงถึงอิทธิฤทธิ์จากการสู้รบของพระเอกเหล่านี้ ได้ช่วยตอกย้ำความชอบธรรมแห่งอำนาจของชนชั้นกษัตริย์ โดยการถ่ายทอดมายาคติเกี่ยวกับสถานะที่ยิ่งใหญ่ของชนชั้นกษัตริย์ คือ การเป็นเทพเจ้าที่คนธรรมดาไม่สามารถเทียบเทียมได้ และการแสดงถึงชัยชนะของชนชั้นกษัตริย์เหนือชนชั้นอื่น ๆ ในสังคม เปรียบได้กับเทพเจ้าผู้อวดดารลงมายังโลกเพื่อปราบยุคเข็ญและปกครองมนุษย์

กล่าวโดยสรุป ละครโทรทัศน์จักร ๆ วงศ์ ๆ ได้ถ่ายทอดอุดมการณ์ เทวราชาผ่านทางสัญญาณ ได้แก่ รูปลักษณะภายนอกและเครื่องแต่งกาย การใช้คำราชาศัพท์ ของวิเศษและอาวุธประจำตัว การมีชีวิตเป็นอมตะ และการมีความสามารถในการสู้รบ โดยอาศัยเทคนิคทางโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ ให้เห็นและตอกย้ำมายาคติเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ที่มหัศจรรย์ และสถานะสูงส่งศักดิ์สิทธิ์ของพระเอกนางเอก ที่เป็นเทพเจ้า

เทคนิคที่สำคัญ คือ ภาพ ได้แก่ ภาพความงดงามของพระเอกนางเอก ภาพระยะไกลของการระเบิด ภาพฟ้าผ่า ภาพการเหาะขึ้นไปบนท้องฟ้า และมุมกล้องระดับต่ำที่แสดงถึงสถานะและอำนาจที่เหนือกว่า แสง สี ได้แก่ แสงที่นุ่มนวล ล่าแสงสีต่าง ๆ ที่ถูกเปล่งหรือปล่อยออกมาจากอาวุธประจำตัวหรือของวิเศษ เครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าที่สีอ่อน และเสียง ได้แก่ เสียงหวี ๆ ประกอบการเปล่งหรือยิงแสง เสียงดนตรีประกอบที่สร้างความตื่นเต้นเร้าใจ และเสียงดนตรีทำนองเพลงนำละคร รวมทั้งคำพูด คำบรรยาย ได้แก่ คำพูด และคำบรรยายที่ยกย่องความงดงามของพระเอกนางเอก และการพูดคำราชาศัพท์ เทคนิคสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศเหล่านี้ ได้ร่วมกันสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชม เพื่อให้ถ่ายทอดอิทธิฤทธิ์ที่มหัศจรรย์ยิ่งใหญ่ และสถานะเทพเจ้าที่สูงส่งของชนชั้นกษัตริย์ในละคร สามารถเข้าถึงผู้ชมมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย